

Historie

Myšlenka ochrany před infekčními nemocemi sahá až do druhého tisíciletí před našim letopočtem, pochází ze starověké Číny a Indie. Tamní léčitelé vycházeli ze zkušenosti, že osoby, které onemocněly neštovicemi, zůstaly v následující epidemii před nákazou uchráněny. Proto nanášeli navlhčenými tampóny malé množství hnisu z neštovičných ran od nemocných s mírnou formou neštovic na sliznice zdravých. Jiným způsobem bylo oblékání dětí do prádla nemocných, kontaminovaných neštovičným hnisem.

Počátky očkování v západní medicíně sahají do 18. století. Jako první bylo provedeno očkování proti pravým neštovicím. Historicky následovaly další významné objevy, jako je očkování proti vzteklině, záškrtu, tyfu, choleře, moru a tuberkulóze. Největší rozvoj vývoje vakcín nastal po druhé světové válce.

Očkovací kalendář pro dospělé:

Tetanus

Clostridium tetani je přítomno ve stolici člověka i mnoha zvířat. S výkaly se dostává do půdy, kde ve formě spor vydrží měsíce i roky. Vstupní branou nákazy je drobné i větší poranění, nejčastěji kontaminované zeminou.

Očkování: Do 60 let věku po 15 letech, po 60 roku věku po 10 letech.

Mimořádné očkování při úrazu více než 5 let od pravidelného očkování.

Pneumokoková onemocnění

Pneumokoková onemocnění tvoří celou škálu různých infekčních onemocnění a různě závažných onemocnění.

Např. zápal plic, meningitis (zánět mozkových blan), sepse. Původce je *Streptococcus pneumoniae*. Rizikové skupiny: pacienti s onemocněním srdce, plic, nádorovým onemocněním, starší 65 let.

Očkování: aplikuje se 1 dávka, nad 65 let plně hrazeno pojišťovnou, nad 50 let částečně hrazené pojišťovnou.

Pertuse – černý kašel

Inkubační doba 5 – 21 dní, začíná rýmou, kašlem a horečkou, po poklesu horečky se objevují záchvatovité epizody kašle s kokrhavým nádechem, s maximem v noci, následované zvracením.

Očkování: Minimálně 1x v dospělosti, součástí vakcíny proti difterii (záškrt), tetanu a pertusi. Možno aplikovat místo vakcíny proti samotnému tetanu.

Doporučeno zejména osobám s chronickým plicním onemocněním, gravidním ženám mezi 28. a 36. týdnem těhotenství, blízkým členům rodiny očekávající narození dítěte (tzv. rodinná strategie očkování proti pertusi), osobám pečujícím o malé děti.

Virová hepatitida typu A

Zdrojem je člověk, který vylučuje virus stolicí, k přenosu dochází fekálně – orální cestou (nemoc špinavých rukou), kontaminovanou potravou, vodou nebo předměty.

Očkování:

Havrix 1440, Avaxim 160 U, aplikuje se 1 dávka a druhá za 6 – 12 měsíců.

Virová hepatitida typu B

Zdrojem infekce je člověk, virus se nachází v játrech, v krvi. Významný je sexuální přenos a horizontální přenos (sdílení hygienických pomůcek: heřebenů, ručníku, kartáčků).

Očkování:

Engerix - B 20ug, aplikují se 3 dávky – 0, 1, 6 měsíců.

Kombinovaná vakcína hepatitis A, B – 3 dávky 0, 1 a 6 měsíců.

Doporučeno osobám cestujícím do tropů, subtropů, pracujícím ve zdravotnictví. Celoživotní ochrana.

Klišťová encefalitida

Infikovaná klišťata se vyskytují na celém území ČR včetně městských parků.

Virové onemocnění centrálního nervového systému, které má velmi variabilní průběh od bezpříznakového onemocnění až po velmi těžké postižení centrálního nervového systému.

Inkubační doba je v průměru 7 – 14 dní. Typický je dvoufázový průběh, po přibližně 2 – 3 dny trvajícím období netypických chřipkových příznaků s horečkou, únavností a bolestmi hlavy, poté obtíže na 2-3 dny vymizí a vrátí se s výraznější intenzitou a typickými nervovými příznaky. Vysokou teplotou, světloplachostí, zvracením.

Očkování se provádí po celý rok

dávky: 0, 1-3 měsíce, 5- 12 měsíců, 3 roky a dále každých 5 let, u pacientů starších 60 let každé 3 roky.

Chřipka

Relativně závažné a vysoce nakažlivé onemocnění, které se vyskytuje celosvětově a každoročně postihuje 10 – 15 % populace. Nejúčinnějším opatřením pro prevenci chřipky je očkování proti chřipce.

Očkování je hrazeno pojišťovnou:

- osobám starších 65 let
- osobám jakéhokoliv věku trpícím chronickým onemocněním srdce, dýchacího systému, ledvin, jater, diabetem mellitem

Meningokoková onemocnění

Zdrojem nákazy je člověk. Může postihnout jedince v každém věku, avšak nejvyšší výskyt je u dětí do 1 roku věku, následně u dětí ve věku 1 – 4 roky a v období adolescence.

Nemoc vzniká náhle, na počátku má chřipkové projevy, během krátké doby může dojít k rozvoji septického šoku a úmrtí.

Očkování:

Nimerix – 1 dávka + Trumemba - 2 dávky – interval 6 měsíců

Herpes zoster – pásový opar

Rizikové skupiny: pacienti starší 50 let, imunosuprimovaní (autoimunitní a nádorová onemocnění) a pacienti ve stresu.

Očkování:

Shingrix – 2 dávky – interval 6 měsíců